

**Ká isi pimotémakak anima
mino Kakécihitowin kici
Okimáwi Wanasowéwin**

**Tanto Askíy Ácinókéwin kákípe Itakamikak
Acimowimashinahikan**

Kákí itótak óma Manitoba Indigenous éko Northern Relations ká iticik

Nócitowi Písim 2018

Kici Pamihiwéw Ká Pimpanitát Wanasowéwina: Ké isi pimotoemakak anima Mino Kakécihitowin óta Manitoba

Manitoba Anisinápéwak éko Kiwétinok Itákótowina minwénitamwak óma ta pakitinakik ta ayamitániwak ékwáni mistwá anima “Ké isi Pimotoemaka Mino Kakécihitowin Tanto Askíy Ácinókéwin Masinahikan”. Anoch askíy ácinókéwin wésám piko ta kinawápacikátéwa anihi kákí miskocikátéki anta “Truth and Reconciliation Commission of Canada (TRC) 94 Calls to Action” ká itakik, ká natonakik kítwám kita kinawápacikáték anihi awásisak kákí otinocik wíkiwák oci éko pakánta ité ékí natawi kinawénimicik ta kiskinawámáicik Ákanásimowin isko ta kísi opícik éko kákí wanitótáicik anikik átit éko ta níkanascikáték anima nóciwicéwin ta itócikániwak Canadian mino kakécihitowin oci. Anima Manitoba Kici okimáwiwin ácinókéw óma kákípe itótak anihi oci níso kékwána ká isi wíciwátéki “Nakatamákowina” éko “Mino Kakécihitowin: ká isi wíciwátéki anta anihi TRC okísi ácimowimasinahikana, Honouring the Truth, Reconciling for the Future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada ká icikátéki.

Anima ácinókéwin Nakatamákowin ká itakik ékota masinahikátéwa anihi awa Manitoba kici okimáwiwin ká isi nóciwátéki anihi ta ayamitotak kékwániw éko tánisi kéki isi nayastáicik anihi nanátok isi paminikéwina anikik oci óta ká ayáicik Anisinápéwak éko kotakak Ininiwak Manitoba anihi oci ká isi paminicik tanto kísikáw, ká isi wanasowáticik kici okimáwiwin éko ká paminakik atoskéwina éko ká isi Kinawápacikawicik okanawémakának oci. Níkí wíciwicémánánik míscét anikik nanátok otatostéstamákéwak ekí ayamitotamák anihi kékwán wéci pa pakán ká isi paminikátéki awásis mino ayáwin, kiskinawámákéwin, píkwéwina éko kayási pimácihona, éko mino ayáwin éko Kwayéskitótamowin.

Anima ácinókéwin ká itasték Mino Kakécihitowin ni sóki pimitisayénán é atoskátamák óki ta takoki éko ta mámawi kisténitamónaniwak óma ká itákótocik ókik Anisinápéwak éko kotakak Ininiwak, éko mina ta pimotatániwak kakinaw awiyak ta iténitákosit éko pá péyakwan ta iténimicik mámawítowinák. Ana Manitoba Kici Okimáwiwin, ká wíciwicémát aniki ká mámawatoskátakik kékwána, kí otinamásowak ta nóciwátéki anima mino kakécihitowin kákí isi miskocikátéki anta anima TRC’s kákí isi natotamákániwaki.

Níkán óté ká ati itápatamónaniwak, anima inikok asay kákípe iskotatát ana Manitoba kici okimáwiwin anima mino kakécihitowin wíciwicémakanwa óma tániwé anihi nistom kékwána ké kinawápacikátéki éko ta ápataki ta isi atoskátamónaniwaki ta atosképanik anima mino kakécihitowin óta Manitoba. Awa kici okimáwiwin óta mitoni ki pakitinisowak óma ta wíciwicémáicik ókik Anisinápéwa éko kotaka Ininiwa ta mámawi atoskátakik tánisi ké isi paminakik ta kiskinahótiniwécik kékí isi wanastániwak anima ta mino paminikáték ta ápatak kawisk ká itakik mino kákécihitowin óta píci tipáskánik.

Tanté wécímakak óma

Ana Opáskáwi Písim, 2015 kákí akimit, anikik ká iticik Truth and Reconciliation Commission of Canada (TRC) kí pakitinamwak anihi ácinókéwi masinahikana kákí pé itócikániwaki ohi oci itótamowina,” Honouring the Truth, Reconciling for the Future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada”, ékota anihi kékác mitátomitanaw néyosáp isicikéwina takí itócikániwaki kákí iticik ta itótakik anikik Kici Okimáwiwin, Otayamiyáwak, ká mámawi paminakik kékwána éko kakinaw awiniwak óta ká wíkcik Canada. Ékwani TRC kákí pakitinakik anima iskawác ácinókéwi masinahikan awa Páwacakanásis Písim 2015 kákí akimit.

Ispík Niski Písim 2016 kákí akimit, anikik Manitoba Kici Okimáwiwin ki pakitinamwak ta sápotatániwak anima ká isi pimotémakak anima mino kakécihitowin Kici Okimáwiwin Wanasowéwin, éko kakinaw anikik kákí wanáskonicik ta apicik anta kici okimáwiwin wanasowéwikamik tapwétamwak ta itócikániwaki ékwani. Anima itasowéwin wítam ékota awa kici okimáwiwin ékí pakitinisot óma ta wícihiwét ta níkáni nócitániwak anima kiskinahótowinit aniki kákí wanastácik TRC ta itócikániwaki éko anihi ká nistomastéki anta kici wanasowéwin “United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples” (UNDRIP) ká icikáték.

Ká isi nisitotamák anima mino kakécihitowin óma mékwác ká isicikániwak é wanastániwak éko é kisténi mowi wákómitocik ókik Anisinápéwak éko kotatéskamik oci Ininiwak inikok ta ati mino tápwéwakénitamowin takok, ta tapwétakik anikik Kici Okimáwiwin asotamákéwina, tánisi ininiw éko ta nakitisahikániwak óma kapé óté níkánik pápéyakwan awiyak ta isi kisténi mit éko ta mino wáwícihiwét óta pimátisiwinik anohc ká kisikániwak isko ké iticik Ininiwak. Ká oci kiskinótahiwét awa kici okimáwiwin ké isi nócitát anima káwí paminak mino kakécihitowin ékwani óki ká nistomastéki, kisténi tamowin, mámawitótamowin, nisitotamowin éko itótamowin éko kitati isi pimit isayikátéki óma káti itasinahikátéki

Kisténi tamowin: Anima mino kakécihitowin oci kinawáoacikátéw óma é kisténi mitocik ókik Anisinápéhi Ininiwak éko kotatwéskamik oci Ininiwak. Anima kisténi tamowin ékota oci kinawápatámwak anihi ka kiskénitakik éko ká nisitawinakik kayásk Ininiw ótácimowiniwáwa éko anima nánátok ka isi píkwécik, nitom otisi pimácihowiniwáw kákí isi itótakik kékwána éko kákí isi wanasowátisocik.

Mámawitótamowin: Mino kakécihitowin takí ispaniw kisáspin mámawi itótakwáki ékwéniw ta minopaniw ókik Anisinápéhi Ininiwak éko anikik kotatwéskamik oci Ininiwak.

Nisitotamowin: Anima mino kákécihitowin oci kinawénicikátéw ta kákwé nisitotakik awasimé óma kákípe isi nakiskátocik éko kákípe itákomitocik éko kékí ati itákomitocik ókik anisinápéhi Ininiwak éko óma ká isi aspénimocik éko ká isi akawátakik ókik kakinaw Ininiwak óté níkánik.

Itótamowin: Anima mino kákécihitowin níkáni nakastániwan é kawisk atóskácikáték óma ta mino ákótocik éko mina níkánik táti tápitawi mino máwawi ákótocik ókik Anisinápéhi Ininiwak éko ókik kotatéskamik oci Ininiwak ká Ókimáwénitákosit.

Manitoba awa káki pakitinisot anima oci mino kakécihitowin wésám piko káwi kinawápatakik anima inikok káki macipaniki éko kiyápic énoćihikoyak anihi kékwána káki itótácik anikik awásisak káki yá otiniczik wíkiwák oci éko pakánta ité éki natawi itotahiczik é kinawénimiczik óma ta Kiskinawámáćik Ákanásímowin éko é nóćitácik óma ta mino akótonániwak óma anisinápéwak éko kotakak Ininiwak óta Manitoba ká wíćkiczik. Anima káki itatoskécik anikik TRC ká iticzik éko anikik káki sókitéhécik inikok tapé átotakik óma kákípe isi wápatakik wéka káki isi pamihiczik kici kiskénitamowina anihi ta ápataki óma káwi kákwé mwéskwaténitamákécik Ininiwak. Inikok anima mino kakécihitowin kayásk óma óta ká oci kiskénitakok Manitoba, anima ká isi nóćicikéyák nipimitisayénán ká isi kiskinahótahikawíyák anté oci ká itótakik kékwána kici okimáwiwin, ká wíćicikémayákok Anisinápéwak, Ápitawikosisának éko kotaka Anisinápéwi ká mamawatokatakik kékwána éko ká isi kici okimáwi wanasowátakik kékwána.

Anima ké isi pimotémakak mino kakécihitowin kí wanastániwan ta kíkánákoki ké isi paminikátéki kita oci nákcitániwak éko ké iténitakoki anihi itótamowin ká ápacitát awa Manitoba kici okimáwiwin kita níkánanastániwak ta itóćikániwak anima mino kakécihitowin, ékota mína ka isi itótakik ta wíćicikémiczik ókik Anisinápéwak ispík maci nóćitániwaki anima mino kakécihitowin. Ká isi kistakiték anima káki itasowániwak, anikik Manitoba Ininiwak éko Kíwétinok Ákótowina kí ositáwak tanto askíy áćinókéwi masinahikan ta nákcitacik tánisi étótak awa kici okimáwiwin anima ká nóćitacik mino kákécihitowin. Misiwé ánta áćinókéwi masinahikan, ká mámawi pakamiskikémakak mitoni nókotániwan anima misiwé ká isi wíćitonániwak ta mámawatokátakik anikik Manitoba Kici Okimáwiwin, Anisinápéwi itáwina, éko ká mámawi nóćitácik kékwána ininiwak, éko anima ká nitá wíćihiwécik éko éka kékwán ká tipayamáćik óma ká otótakik inikok ta ayamihistakik anima mino kakécihitowin óta Manitoba. Anima TRC káwisk ká isi kiskénitamotát mína ta isi nisitocikáték, ta ositániwak anima mámawi pakamiskiskákowin ta kisténitákoki ta ápataki anima mino kakécihitowin ká ápatak ta minwastániwaki anihi káki wanitótamákániwaki, ta mino ayániwak, éko táti atoskátakik óma kakinaw awiyak kita minwákótot óta misiwéskamik nanátok oskanésiniwak.

Nákacitá óki isi Píkiskwéwina

Inikok ká itasinahikáték óta ácinokéwi masinahikan, “Anisinápéwak nanátok oskanésiniwak éko Anisniápéwi Ininiwak” anikik ká iticik ékota isi akimáwak anikik óta nistom kákí ayá cik ininiwak North America éko anikik otániskócépaniwáwa, ékota ókik: Anisinápéwak, Ápitawikosisának, Inuit éko anihí Anisinápéw ká isi otinisocik máka móna ita isi akimáwak anihí nisto itowa Anisinápéwak óta ká wíkcik. Anima isinikátikawin “Indigenous” anohc éko ápatan ékí mwéskwacinikátakik oci “Aboriginal”, máka kiyápic anohc anihí ká pimipanitacik mámwí itótamowina ápacitáwak anima “Aboriginal” isinikátisowin óma ispík ká mámwatonániwak. Anikik ká isi miskomicik óta “Anisinápéwak nanátok oskanésiniwak éko Anisinápéwi Ininiwak” mámwakimáwak ita kakinaw awiyakak, máka mína ni nisitawinánánik éko ni kisténitamowánánik anikik kotakak ininiwak kayás otácinókéwiníwáw, ká isi píkiskwécik, kayási pimácihona kákí itócikániwaki éko kákí isi kiskénimácik Kisé Manitówa anima ká isi oskanésiniwicik éko ká isi kiskénimicik ininiwak.

Anima isinikátikawin “Aboriginal” kiyápic ápatan anta wanasowéwi masinahikanok, ká isi akisocik ita átit iniwak ókik ká ayá cik asotamákéwina kákí mícik ká itasinahikáték Kici Okimáwiwin Wanasowéwin Constitution Act, 1982. Anima Canadian kici okimáwiwin wanasowéwina nisto itowa Anisiniwa: Anisinápéwak (nanátok isi Kiskénimawak Otaskíwák), Ápitawikosisának, éko Inuit. Ékwánik ókik nisto itowa kotakak ininiwak kayás otácinókéwiníwáw, ká isi píkiskwécik, kayási pimácihona kákí itócikániwaki éko kákí isi kiskénimácik Kisé Manitówa anima ká isi oskanésiniwicik éko ká isi kiskénimicik ininiwak.

Anisinápéwak: Iskonikanik ká isi akisot wéká ká tápitawi wíkit óta Canada kisáspin éká wína Ápitawikosisán wéká Inuit. Ékwánima isinikátikawin kákí máci ápatak 1970 ta mwéskwatasinayakik anima “Indian” kákí ápatak, kí kisiwénitamihokowak anima átit Ininiwak wína éki wani wínicik ékwéniw oci, éko mina é tápitawi nisitawénicikéwinimicik éko anima ká isi émistikósi wanasowáticik ká itasték anta Kici Okimáwi Wanasowéwin “Indian Act” ká itakik.

Ápitawikosisán: Anta ká itasinahikáték wanasowéwin 35 aniki oci asotamákéwina, anima isinikátikowin Ápitawikosisán ékwánik anikik itowa ininiwak pá pakán ká ocí cik, éko mina kákí opikihicik nanátok Ánisinápéwa éko Émistikósiwa, kákí ati pimitisayakik otisi pimácihoniwáw éko ta nisitawínacik oma é pakánisicik éko é pakán itótakik kékwána inikok aniki Anisinápéwa éko aniki Émistikósi otániskócépaniwáwa kákí itótaminit. Anima Ápitawikosisán itáwin ká itakik ékoté anima ká wíkcik pápéyakwan ká itápékécik é isi kiskéninimitocik ininiwak, péyakwanok ité é mámwikécik éko péyakwan anihí isi pimácihóna é pimitisaykik.

Inuit: Anisinápéwi Ininiwak oté Kíwétinik Canada, wésám piko ká ocí cik Nunavut, North West Territories, Kíwétinok Quebec éko Kíwétinok Labrador. Ayíw anima é itwániwak ininiw óma Inuit ká isi píkiskwániwak. Ká péyakot Inuit, ékwáni Inuk ki titáw.